

Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης

Τόμ. 7, Αρ. 1 (1996)

περιοδική έκδοση της ελληνικής εταιρείας πολιτικής επιστήμης

εκδόσεις Θεμέλιο

ελληνική ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Π. ΚΑΖΑΚΟΣ: Η Διακυβερνητική Συνδιάσκεψη του 1996. ●
 Μ. ΤΣΙΝΙΣΙΖΕΛΗΣ: Θεωρία και Διακυβερνητική Συνδιάσκεψη. ●
 Ν. ΓΙΑΝΝΗΣ: Εθνικά κοινοβούλια και Ευρωπαϊκή Ένωση. ●
 ΣΤ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ: Η οικονομία της συλλογικής δράσης. ●
 Π. ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ: Νομαρχιακή διοίκηση και αυτοδιοίκηση. ●
 Π. ΠΙΖΑΝΙΑΣ: Η διπλή ζωή της ιστορικής πραγματικότητας. ●

7

1996 ΜΑΡΤΙΟΣ

Α. Γ. ΠΛΑΤΙΑΣ, Το Νέο Διεθνές Σύστημα: Ρεαλιστική Προσέγγιση Διεθνών Σχέσεων, Αθήνα, Παπαζήσης, 1995

Χαράλαμπος Παπασωτηρίου

doi: [10.12681/hpsa.15280](https://doi.org/10.12681/hpsa.15280)

Copyright © 2017, Χαράλαμπος Παπασωτηρίου

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Παπασωτηρίου Χ. (2017). Α. Γ. ΠΛΑΤΙΑΣ, Το Νέο Διεθνές Σύστημα: Ρεαλιστική Προσέγγιση Διεθνών Σχέσεων, Αθήνα, Παπαζήσης, 1995. *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, 7(1), 185–186.
<https://doi.org/10.12681/hpsa.15280>

Κινείται μέσα στα πλαίσια των πιο πρόσφατων προβληματισμών για τα θέματα αυτά. Και αναμφίβολα εμπλουτίζει την ελληνική επιστημονική παραγωγή.

Α.-Φ. ΛΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Α. Γ. ΠΛΑΤΙΑΣ, *Το Νέο Διεθνές Σύστημα: Ρεαλιστική Προσέγγιση Διεθνών Σχέσεων*, Αθήνα, Παπαζήσης, 1995.

Ο τόμος του Αναπληρωτή Καθηγητή κ. Πλατιά αποτελεί μια εξαιρετική συμβολή στην ανάπτυξη της θεωρίας των διεθνών σχέσεων στην Ελλάδα. Η θεωρητική προσέγγιση του Πλατιά είναι από τη ρεαλιστική σχολή, και ο τόμος του συμπεριλαμβάνει τα πορίσματα πολλών διεθνούς επιπέδου αναλυτών της διεθνούς πολιτικής. Πέρα από την αποτελεσματική χρήση της διεθνούς βιβλιογραφίας που είναι καθαυτό εξαιρετικά χρήσιμη για τον έλληνα πολιτικό επιστήμονα, και ιδίως το διεθνολόγο, ο Πλατιάς συμβάλλει με σημαντικά πρωτότυπα θεωρητικά στοιχεία, τόσο στο αναλυτικό του πλαίσιο όσο και σε επιμέρους αναλύσεις.

Η ανάλυση του Πλατιά ξεκινά από μια αντιπαράθεση της ρεαλιστικής και της ιδεαλιστικής θεώρησης του διεθνούς συστήματος μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. Το σύντομο αλλά μεστό δεύτερο κεφάλαιο του τόμου παρουσιάζει με σαφήνεια την αντιπαράθεση των δύο σχολών και τα βασικά ρεαλιστικά επιχειρήματα. Το θεωρητικό πλούσιο αυτό κεφάλαιο θέτει τα βασικά ερωτήματα περί διεθνούς πολιτικής, που αναλύονται σε βάθος στα επόμενα κεφάλαια.

Το βασικό επιχειρήμα του Πλατιά, που παρουσιάζεται σύντομα στο τέλος του θεωρητικού δεύτερου κεφαλαίου και αναλύεται στον κυρίως κορμό του τόμου, είναι ότι οι συντελεστές ισχύος (οικονομία, πληθυσμός, τεχνολογία, στρατιωτική ισχύς) αυξάνονται άνισα μεταξύ των δυνάμεων και των περιφερειών του κόσμου. Η άνιση ανάπτυξη των συντελεστών ισχύος σημαίνει, συσσωρευτικά μετά από την πάροδο αρκετών ετών, ότι ο διεθνής καταμερισμός ισχύος αλλάζει. Νέες δυνάμεις ανέρχονται προς την κορυφή της διεθνούς πολιτικής και παλαιές δυνάμεις ξεπέφτουν. Η διαδικασία αυτή σπανίως είναι ομαλή (όπως όταν η παρακμάζουσα Βρε-

τανία παρέδωσε οικειοθελώς τη σκυτάλη στις ανερχόμενες ΗΠΑ στα μέσα του εικοστού αιώνα). Συνήθως οι συσσωρευτικά μεγάλες αλλαγές στο διεθνή καταμερισμό ισχύος αποσταθεροποιούν το διεθνές σύστημα, καθώς οι ανερχόμενες δυνάμεις αμφισβητούν το status quo που ευνοεί τις παλαιότερες και παρακμάζουσες μεγάλες δυνάμεις.

Στον κυρίως κορμό του βιβλίου (κεφ. 3 έως 6), ο Πλατιάς αναλύει τις βασικές τάσεις του διεθνούς συστήματος στους τομείς της διεθνούς οικονομίας, του παγκόσμιου πληθυσμού, της τεχνολογίας και των εξοπλισμών. Με πληθώρα στατιστικών και άλλων εμπειρικών στοιχείων τεκμηριώνεται η βασική θέση του ότι ο διεθνής καταμερισμός ισχύος εξελίσσεται ραγδαία με πιθανότατα εξαιρετικά αποσταθεροποιητικές συνέπειες.

Στα δύο τελευταία κεφάλαια του τόμου (κεφ. 7 και 8), ο Πλατιάς καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η πίστη των ιδεαλιστών σε μια νέα φάση της ανθρωπότητας με κύρια χαρακτηριστικά τη συνεργασία, την αλληλεξάρτηση και την αυξανόμενη αρμονία μεταξύ των σημαντικότερων δυνάμεων είναι αβάσιμη. Αντίθετα, οι συσσωρευτικά μαζικές αλλαγές στο διεθνή καταμερισμό ισχύος προμηνύουν αυξανόμενη αστάθεια και έντονους ανταγωνισμούς μεταξύ των κύριων κέντρων ισχύος στο διεθνές σύστημα.

Συμπερασματικά, ο σύντομος αλλά περιεκτικός τόμος του Πλατιά αποτελεί σημαντική συμβολή στην ελληνική βιβλιογραφία περί διεθνούς πολιτικής, εισάγοντας τον έλληνα αναγνώστη σε πολλές έννοιες και εμπειρικά πορίσματα της σύγχρονης διεθνούς βιβλιογραφίας και προσθέτοντας σημαντικά πρωτότυπα στοιχεία. Στα πλαίσια της ελληνικής κοινότητας των διεθνολόγων, η οποία μόλις πρόσφατα άρχισε να παράγει σοβαρό επιστημονικό έργο, ο τόμος του Πλατιά εμπλουτίζει τον επιστημονικό διάλογο πέρα από τη στενή ανάλυση των άμεσων προβλημάτων της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Ελπίζουμε να υπάρξει συνέχεια, τόσο από τον ίδιο τον Πλατιά όσο και από άλλους διεθνολόγους –είτε υπέρ, είτε κατά της ρεαλιστικής προσέγγισης–, στο επίπεδο της ανάλυσης του διεθνούς συστήματος, ώστε να κατανοηθούν καλύτερα και βαθύτερα οι θεμελιώδεις εξελίξεις της διεθνούς πολιτικής, εντός των οποίων θα πρέπει να κινηθεί η Ελλάδα στις ερχόμενες δεκαετίες.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΠΑΩΣΤΗΡΙΟΥ